

C

 Museu d'Història
de Catalunya

Cultura d'Història

Exposició

Per bruixa i metzinera

La cacera de bruixes a Catalunya

 Museu d'Història
de Catalunya

 del 25 de gener
al 27 de maig de 2007

D'Imatge: Xavi Sarrià

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

el Periòdic

Pioneer

 CAM

Gener de 2007. L'hivern desplega les ales blanques a les comarques interiors. Un mas glaçat de fred, no gaire lluny de Cinctorres (Els Ports), s'ha convertit en una mena de cartoixa, com la que Sant Bru va edificar dalt d'aquella muntanya nevada amb vistes a Grenoble. A dintre, els moderns cartoixans provinents de la ciutat en cerca del silenci i de la tranquil·litat, han canviat les pràctiques horticultores per les musicals. Lluny d'engranatges i de rellotges, en una dimensió espacio-temporal que no té res a veure amb la de la capital, ni tan sols amb el seu barri —el Benimaclet sempre evocat—, Obrint Pas exploren els camins laberíntics que no sempre menen al paradís. “La primera cançó del disc ho explica molt bé”, aclareix Miquel Gironés, dolçainer del grup. “És una al·lusió irònica al viatge que els immigrants emprenen cap a Occident, amb la creença que vénen al paradís, per la imatge equívoca que els ven la televisió. Quan apleguen topen amb un fals paradís, que de vegades s'assembla més a un infern.” Però el disc també parla d'uns altres paradisos, com puntualitza Xavi Sarrià, cantant i guitarrista: “És un recorregut pel món actual, pels paradisos malaguanyats, pels paradisos perduts: el paradís que busca la gent que desitja una vida millor, els paradisos que la *civilització* arracona, els paradisos ocults que de vegades trobes en les grans urbs...”

El paradís era valencià. Tot cercant el paradís, els xics d'Obrint Pas aterraren a Cinctorres, una petita localitat de tres-cents habitants en la isolada comarca dels Ports, que ells coneixen bé i consideren una mostra ben representativa de la diversitat del País Valencià. A anys de llum de València, Cinctorres ni tan sols és a prop de Castelló. “Hem descobert un altre país, un d'amagat que conserva l'essència més pura”, afirma Xavi. El bucolisme del paisatge i l'aïllament respecte del soroll del món esperonaren la imaginació i propiciaren la concentració necessària per a fer un bon treball. “Al voltant del mas passejaven cavalls, rumiaven vaques, voletejaven voltors... No hi havia camins; sols pistes forestals. La nostra vida discorria bàsicament dins de la casa. I, de tant en tant, fèiem una escapada a Cinctorres, a la Todolella, a Forcall o a Morella”,

Pels verals del paradís

El 18 d'abril es publicà finalment un dels treballs més esperats de l'any: *Benvinguts al paradís*, el darrer disc d'Obrint Pas, un recorregut pels camins que van de la utopia a l'antiutopia i a la inversa. Concebut en un veral remot, en un dels darrers paradisos del País Valencià, aquest disc de vocació global escampa una inconfusible flaire mediterrània que l'ancora a uns orígens locals.

comenta Xavi.

Miquel explica que hi van estar vora quatre setmanes, que s'escaigueren justament a l'època en què la comarca celebra les festes en honor de Sant Antoni, les populars *santantonades*: "Ja feia dues setmanes que hi treballàvem, quan ens vam assabentar que celebren les festes i, com que sentíem curiositat per conèixer les seues tradicions, ens hi vam arribar." "El problema", matisa Xavi, "va ser que hi arribàrem

tard i ens vam perdre com transporten les carrasques i munten la foguera". La gent de la comarca els va acollir amb una hospitalitat que difícilment podran oblidar; de fet, pensen en la possibilitat de comprar-s'hi una casa per quan vulguen retirar-se a descansar. "Quan anàvem a comprar o a dinar al bar, els pobletans ens preguntaven com anava el disc, ens convidaven als sopars dels festers...", diu Miquel. Les mostres de suport eren constants. La filla de la

carnissera, per exemple, va penjar una estelada a la botiga.

El mas perdut a la comarca dels Ports era una mena de retorn a l'úter. En paraules de Xavi, "era una declaració d'intencions. El darrer disc el vam enregistrar a Euskadi i teníem ganes, d'una banda, de fer nosaltres sols el disc, per aventurar-nos en una experiència nova i posar en pràctica tot allò que havíem après durant la gira. I, d'una altra banda, fer-ho a casa, al País Valencià, on ens sentim protegits". Miquel, que s'hi va estar pràcticament totes quatre setmanes sense tenir cap contacte amb València, va quedar completament seduït per la comarca i afirma que li va resultar molt dur retornar la realitat. Es nota que encara està colpit per aquells indrets desconeguts. "L'aïllament fa que, fins i tot, conserven unes peculiaritats culturals úniques. Per exemple, toquen una dolçaina més gran, semblant a la gralla. Les seues melodies són ben diferents de les nostres. Tenen un folklore molt antic i impressionant." Sobre això, Miquel recupera una anècdota. "Quan m'avorria, agafava el cotxe i baixava al bar. Una vegada, vaig conèixer un home que era dolçainer. Ell explicava que era *lo dolçainer* de la Todolella, que havia estat a Londres i, fins i tot, havia sortit a la BBC! Només hi havia un dolçainer per cada comarca que anava de festa en festa. El saber es transmetia a una sola persona. N'hi hagué un de molt famós (que era esmentat en un llibre que em va regalar el meu pare sobre el tema, que sempre m'ha interessat molt); s'anomenava Camilo Ronzano, natural de Sorita, i aquest home del bar era el seu únic deixeble autoritzat."

Història d'un disc. Tot el procés de la confecció del disc, els fans més necessitats de saber l'han pogut resseguir a través del bloc del grup <http://blocs.mesvilaweb.cat/obrintpas>. L'autor dels textos és Xavi Sarrià. Cadascú hi fa una funció i, com apunta Miquel, "a Xavi li tocà el bloc". Xavi comenta que "el nostre bloc té més d'un any, és un dels més antics pel que fa a grups musicals. Sorgeix a partir dels diaris de la gira que publicàvem a l'*Avui* o a l'*Enderrock*. Ens adonàrem que és una forma de comunicació força útil perquè és ràpida i directa. Ens permet de publicar els dia-

ris de la gira esglaonadament i mantenir el contacte amb el públic mentre som fora. Internet és el futur; eines com el bloc o el *my space*, combinades amb el web, són les que ens han obert la porta a l'àmbit internacional". Els seguidors hi han respost favorablement i, a cada publicació, hi afegien comentaris. "He allucinat perquè en la darrera publicació sobre el disc hi havia 135 comentaris", diu Xavi.

També és cert que aquest disc era molt esperat. Xavi admet que el bloc hi ha contribuït de manera fonamental, perquè hi anaven explicant pas a pas allò que feien. "Comparteixes les anècdotes que normalment et guardes o comentes en privat amb molta més gent, que d'alguna manera acaba sentint-se partícip del procés. Això ha fet que el disc fóra conegut abans que es publicara i s'ha creat més expectació al voltant." Al bloc, Xavi explica de setmana en setmana com avançava el treball, les visites que rebien, les impressions que recollien de l'entorn, amb una escriptura àgil i desimbolta. Encara que tot hi és molt condensat, la realitat és que van passar cinquanta dies treballant de valent, en jornades de dotze hores que sols interrompien per fer els àpats de rigor. "Vam marxar justament a una casa rural per no tenir límits d'horari. Això, unit a la tranquil·litat de què gaudíem a Cincorres, és una de les causes que el disc tinga divuit temes", explica Xavi.

Una quantitat gens habitual per a un disc, tenint en compte que les cançons no són curtes. Encara hi ha un altre motiu. "Ja feia gairebé quatre anys del nostre últim àlbum d'estudi, *La Flama*, perquè *En Moviment* era un disc en directe, i durant tot aquest temps havien sorgit cançons. De la mateixa manera que n'havien sorgit durant la gira Internacionalista. A més, Miquel en va escriure més del que era habitual i ens vam trobar amb una gran excedent de material i de qualitat", relata Xavi. "Per tranquil·litzar la gent, direm que el disc l'hem deixat en divuit cançons, però hauria pogut tenir-ne vint-i-dues!", adverteix Miquel, divertit. "Dura una hora i un quart, però per què no hi podíem incloure cançons que ens agradaven i eren ben fetes? No fem discos comercials o segons els cànons

JORGE CENZILLO

d'allò que és comercial. Fem allò que ens abelleix", afegeix Xavi. El disc, a més, compta amb un atractiu addicional: un DVD documental que recull moments de la gira enregistrats per ells mateixos i del procés de treball al mas de Cincorres.

De la cruïlla cap al futur. Amb el disc anterior, *En Moviment*, Obrint Pas tancà la trilogia encetada amb *Terra* i *La Flama*. Al final d'aquesta primera etapa, una cruïlla els obligava a prendre decisions amb vista al futur. Dos abandonaren. Els altres s'embarcaren en la gira Internacionalista, que ha tingut com a continuació natural aquest *Benvinguts al paradís*. Gira, disc, gira... i sense a penes fer ni un respir. Sembla que no

“Estem decidits a normalitzar la nostra música fora dels Països Catalans”

es cansen els uns dels altres. "Som com una gran família", afirma Miquel, i afegeix: "a més, és justament en els llargs viatges amb furgoneta quan ho aprofitem per a parlar dels nostres projectes. Ens esperem mutuament. Jo, de fet, quan estic més d'una setmana a València, em pose nerviós". "Vam pensar si descansàvem sis mesos. Al final només en va ser un i començarem la gira internacional", diu Xavi.

L'Internacionalista Tour no va ser una oportunitat que els oferiren per casualitat. L'esforç previ de fer-se conèixer més enllà dels Països Catalans a través d'Internet va ser exclusivament seu. Després, gràcies a les bones relacions establertes amb més grups amb els quals han compartit escenari, els ha permès de gaudir de nombroses ofertes: The Toasters, amb qui actuaren al Rock a la Mar 2006 de Dénia, els obriren les portes de Londres, mentre que a París foren els Alif Sound System, banda francesa que barreja jungle, hip-hop i ragga, entre més estils, i que col·labora en el nou disc. "Les condicions que t'imposen no són idònies", explica Xavi, "però vam decidir que pagava la

pena de viatjar i d'aprendre". Miquel diu que "era una qüestió de salut. Estem encantats de l'estima que se'ns mostra a casa, però no ens hi volem conformar". Necessitaven nodrir el seu so característic amb més influències. "La gira ens ha servit per a obrir-nos la ment", assegura Xavi.

Miquel subratlla que l'experiència europea ha estat un revulsiu: "Hi havia molta gent que pensava que només agradàvem per la càrrega política de les nostres lletres. Vam trencar aquest tòpic la primera vegada que anàrem a Alemanya i ara ens hem refermat en la convicció que cal treballar més la construcció de les cançons i cercar la qualitat de la música." Perquè hi havia qui deia que la clau del seu èxit al Principat era l'origen valencià, i al País Valencià, el fet d'haver incorporat la dolçaina al rock i a l'ska. Però ara han provat que la seua música és perfectament exportable a l'estranger. "Estem decidits a normalitzar la nostra música fora dels Països Catalans, demostrar que la música en català no és sols per a catalanoparlants, espol-

sar-nos complexos i aprendre del món global on vivim, tot barrejant-lo amb la nostra cultura, la mediterrània", resumeix Xavi.

Europa ja no és cap misteri per a ells, però hi ha una fita més important encara. Han aconseguit conquerir també els escenaris de l'estat espanyol, un mercat que ells consideren més complicat i escèptic. Més enllà d'Euskadi i Galícia, on ja són vells coneguts, Obrint Pas han actuat a Madrid, Sevilla, Burgos o Astúries i tot sense renunciar a la seua posició política, a la seua llengua i al seu característic segell sonor. Més mestissos que mai, amb un llaüt i un guitarró per ací, una trikitixa i una txalaparta bascos per allà, amb un buzuki grec i una dolçaina valenciana pertot, però sense renunciar a les seues arrels, Obrint Pas rubriquen, amb *Benvinguts al paradís*, un dels seus treballs més reeixits. Un punt d'inflexió necessari i una aposta segura per un futur que tothom els augura esplèndid.

Cristina Simón

Affons Llorenç

Trossos i mossos

Girauda

Cada any, el tercer diumenge de maig, a la bella i plàcida Lavour, el *Mai de Dame Girauda* representa i reconstrueix un altre genocidi. Des de 1209 l'exèrcit croat francès, beneït pel Papa de Roma, anava sembrant el País d'Oc d'anihilació. Al compàs dels gori-goris, un rosari de fogueres exterminadores. L'excusa, la defensa farisaica de la fe; l'objectiu, afanar i subjugar la culta, rica, desvetllada i avançada Occitània. El generalíssim d'aquella carnisseria, Simó de Montfort, posà setge a la vila del riu Agot el 1211; construí torres d'assalt, coronades amb creus, i omplí el fossat; els assetjats rebutgen els enginys i, de nits, buiden el fossat; els croats envolten la vila de llenya i fullaraca humida i hi calen foc per ofegar de fum els ciutadans; fins que una pedra catapultada fa caure un tros de muralla, mentre els papistes francesos cantaven el *Veni Creator*.

El setge durà dos mesos. La resistència havia estat dirigida

EL TEMPS

per dama Girauda, vídua del senyor de Lavour, mort en la defensa de Carcassona. Els bàrbars del nord cremaren vius 400 càtars "amb una joia immensa"; 80 cavallers foren penjats i degollats. La bona dama Girauda, gentil, il·lustrada, hospitalària, caritativa, càtara, protectora d'arts i ciències, estimada al seu país, lliure, exemple de la igualtat entre la dona i l'home que tan primerencament havia instituït la societat occitana –un eco de la qual arribà als nostres furs, usatges i costums–, és lliurada a la salvatgeria dels soldats, que la tiren als fons d'un pou, embarassada com estava, on no paren de lapidar-la fins a amortir-ne els darrers crits, com explica la *Canço de la Crozada*: "Dins un pou de pedres van cobrir-la; i fou un gran pecat; car ningú no va partir de casa seua sense abans haver menjat." Na Girauda de Laurac, un símbol de la llibertat d'Occitània.